خراسان روزنامه صبح ایران
پنج‌شنبه ۲۰ آبان ۱۳۹۵. ۱۰ صفر ۱۴۳۸. شماره ۱۹۳۹۸

گفت‌وگو با طراح و اعضای گروه سازنده قایق‌های جنگی عساکره که در عملیات بدر حماسه‌ها آفریدند

رمزگشایی از کد ۲۴

محمد حسام مسلمی / در دوران جنگ تحمیلی که ایران، به خاطر تحریم‌ها کمتر امکان ارتباط با کشورهای پیشرفته را داشت، جوانان پرانگیزه این خاک دست بر زانوی خویش نهادند و با علی‌گویان کارهایی کردند کارستان. در این هشت سال بر توانایی‌شان تکیه کردند و توانستند شگفتی‌هایی خلق کنند که دنیا با دیدن آن، انگشت به دهن ماند؛ آن هم در دورانی که غربی‌ها به فرزندان ایران اجازه نمی‌دادند به امکانات و ادوات پیشرفته دست پیدا کنند. طی سال‌های پس از دفاع مقدس، اما این حماسه‌سازان آن‌طور که باید به جامعه معرفی نشدند و گاهی هم به فراموشی سپرده شدند.

یکی از این رزمندگان خلاق و بااراده برادر «علی حمامی» بود. او به همراه دو برادرش علی اکبر حمامی که در عملیات بدر به شهادت رسید و حسن حمامی و همرزمش مرحوم محمود مشکی، توانستند «قایق عساکره» را طراحی کنند که در پیروزی عملیات‌های متعدد نقش اساسی داشت و در نوع خودش پیشرفته و ویژه بود. امروز موفق شدیم به سراغ علی حمامی از طراحان اصلی قایق عساکره برویم تا روایت او را از این ماجرا بشنویم.

ابتدا علی سادات شکوهی همرزم آقای حمامی که هماهنگ کننده این نشست است درباره قایق عساکره و آقای حمامی نکاتی را بیان می‌کند. شکوهی که در جریان ساخت قایق عساکره همراه علی حمامی بوده است، می‌گوید: پشتیبانی توپخانه در حین و یا بعد از جنگ، در پیروزی یک عملیات خیلی موثر است. وقتی ما به دل آب می‌زدیم تا خطوط دشمن را درهم بشکنیم، فاصله ما که از یک حدودی بیشتر می‌شد چون نمی‌توانستیم به دلیل سنگینی ادوات جنگی مثل خمپاره‌های مختلف، مینی‌کاتیوشا، دوشکا، ۱۰۶ و... آن‌ها را با قایق حمل کنیم کار برایمان مشکل می‌شد و گروه آتش پشتیبانی نمی‌توانست از بچه‌ها حمایت کند. همین بود که به این فکر افتادیم که کاری کنیم تا این مشکل برطرف شود. قایق عساکره نتیجه همین خواستن بود که با ساخت آن بسیاری از مشکلات ما برطرف شد. او عنوان می‌کند: الان که بعد از سی و چند سال، این قضیه را در ذهن مرور می‌کنم، می‌بینم با توجه به سطح علم، سواد و تجربه‌ای که ما در زمان جنگ داشتیم، تنها اعتقاد راسخی که بین بچه‌ها بود، موجب شد تا با تلاش و پشتکار و آزمایش و خطا، بتوانند قایق‌های مورد نیاز آن زمان جنگ را تامین کنند تا در عملیات خیبر و بدر مورد استفاده قرار گیرد. به طوری که بزرگ‌ترین دستاورد و شگفتی عملیات بدر بحث آتش پشتیبانی شد. در این زمینه چنان خود کفا شدیم که حتی سپاه به صادرات این قایق‌ها اقدام کرد. مشکلاتی که برای ساخت این قایق‌ها و تست آن وجود داشت سال‌هاست که فراموش شده است و کم کم دارد این دلاور مردی‌ها از ذهن‌ها پاک می‌شود. باید این حماسه‌ها برای مردم بازگو شود تا به دست فراموشی سپرده نشود. مردانی چون علی حمامی و گروهش کاری کردند که در نوع خود بی‌نظیر بود.

تست گلوله خمپاره برای ارزیابی میزان ضربه به کف قایق

علی حمامی - سید مسعود سادات شکوهی

■ **لباسشویی تولید می‌کردم**

حالا نوبت به علی حمامی می‌رسد که برای ما از قایق عساکره و خاطرات ساخت آن بگوید. او حرف‌هایش را این گونه آغاز می‌کند: اواخر سال ۶۱ بود که از طریق برادرم حسن حمامی به جبهه رفتم، آن زمان ۱۹ سال داشتم وقتی برادرم به سراغ من آمد در حال تولید لباسشویی بودم بدنه حدود ۳۰ دستگاه لباسشویی را خودم به تنهایی آماده کرده بودم که همراه برادرم به جبهه رفتم.

در همان ابتدای ورود به جبهه ما با این مشکلی که آقای سادات شکوهی مطرح کردند مواجه بودیم. برای این که گروه آتش بتواند به وظیفه اش عمل کند به امکانات نیاز داشتیم.

یک سری خمپاره انداز و یک سری وسایل برای محاسبه دقیق به سمت هدف وجود داشت که به تعداد محدودی در اختیار ارتش بود و ارتش آن زمان برای تحویل این تجهیزات به یگان‌های دیگر محدودیت داشت. خاطرم هست برادرم همراه مرحوم مشکی به ستاد اعزامی خراسان رفتند تا این وسایل را بگیرند اما همانطور که گفتم برخی محدودیت‌ها و مشکلات باعث می‌شد نتوانیم به این ادوات دسترسی داشته باشیم. وقتی برادرم و مرحوم محمود مشکی نتوانستند این وسایل را تهیه کنند تصمیم گرفتند خودشان آن را بسازند. این دستگاه‌ها فوق‌العاده دقیق هستند به طوری که اگر به اندازه نوک یک راپید روی دستگاه هدایت آتش جابه جایی رخ دهد، در صد خطایش یک متر می‌شود.

■ **عملیات خیبر و پیشنهاد ساخت عساکره**

عملیات خیبر، یک عملیات آبی و خاکی بود و این موضوع باعث می‌شد بین بچه‌ها و ادوات به واسطه آب فاصله بیفتد و نیروی پشتیبانی آتش نتواند به نیروی خودی کمک کند و این کمبود به خوبی آنجا حس می‌شد و مشکلاتی پیش می‌آورد. چون نمی‌توانستیم از بچه‌ها پشتیبانی کنیم در آنجا با برادر حسین پور مسئول ادوات لشکر نصر در این باره صحبت کردیم من طرحی دادم که بتوانیم ادوات جنگی را سوار قایق کنیم تا از روی آب هم بتوانیم از نیروهای خودی حمایت کنیم.

در زمان جنگ قسمتی در سپاه، به نام ستاد فوریت‌های جنگ بود و هر کسی پروژه یا طرحی داشت به این ستاد معرفی می‌شد و براساس طرحی که ارائه می‌کرد به کارخانه یا پادگانی معرفی‌اش می‌کردند تا کارش را نمونه‌سازی کند. در آنجا علاوه بر معرفی برای نمونه‌سازی برای هر محصول کدی ثبت می‌کردند که طرح قایق‌های عساکره با کد ۲۴ ثبت شد.

■ **نام رمزی که ماند گارشد**

او در رابطه با چگونگی انتخاب نام این قایق‌ها عنوان می‌کند: چون نمی‌خواستیم طرح قایق‌های عساکره لوبرود و می‌خواستیم قایق‌ها را با کمترین خطر بارگیری کنیم نام فامیل فرمانده ادوات قرارگاه خاتم آقای «علی عساکره» به عنوان رمز روی این قایق‌ها گذاشته شد اما این اسم برای همیشه روی این قایق‌ها ماند.

■ **یک راز بزرگ در کارخانه کشتی‌سازی خلیج فارس**

او در ادامه می‌گوید: طرح ۲۴ ما را به کارخانه کشتی‌سازی خلیج فارس معرفی کردند این طرح بسیار محرمانه بود و با آن که در کارخانه ۱۵۰۰ نیرو وجود داشت و هیچ کس نباید از این طرح و پروژه بو می‌برد کلا پروژه به خودمان سپرده شد و ما برای آزمایش نمونه‌ها یک جای دورافتاده را پیدا کرده بودیم و در آنجا تست‌ها را انجام می‌دادیم.

■ **مشکل ضربات سنگین بعد از شلیک**

او با اشاره به این که تا آن زمان، ساخت قایق‌های این چنینی را تجربه نکرده بودیم ادامه می‌دهد: ما بدون این که نمونه خارجی آن را دیده باشیم شروع به طراحی این قایق‌ها کردیم البته قبل از این موضوع، برادرم و مرحوم مشکی خمپاره ۱۲۰ را روی «نفربر خشایار» روی ریل راه‌آهن امتحان کرده بودند.

ضربه به قدری شدید و قدرتمند بود که ریل‌های قطار را پیچانده بود حالا سوال این بود که چگونه این خمپاره را روی نفربرهای قایق بگذاریم به طوری که ضربه حاصل از شلیک باعث نشود قایق از هم بپاشد و غرق شود.

■ **۸۰ لگن آماده برای نصب دافعه خمپاره‌ها**

او در رابطه با نیروهایی که برای ساخت این قایق‌ها از آن‌ها کمک می‌گرفتند اظهار می‌کند: یک سری نیروهای مردمی مثل تراشکار و فرزکار به عنوان نیروهای فنی گرفتیم و بخشی از کارخانه و یک سری امکانات آنجا را در اختیار ما قرار دادند و یکسری امکانات هم از تهران آوردیم و شروع به نمونه‌سازی کردیم. هنوز کار ساخت دافعه‌های خمپاره انداز تمام نشده بود که ۸۰ فروند قایق آماده کنار ساحل چیده شده بود در حالی که ما حتی یک تیر هم شلیک نکرده بودیم.

■ **اولین نمونه و اولین شکست**

اولین نمونه آماده شد و ما برای تست رفتیم. اولین شلیک انجام شد اما به شلیک دوم نرسید چون دافعه و پمپ بیرون زد. ما برای این که جلوی ضربه شلیک را بگیریم از فنر و کمک فنر استفاده کردیم اما فنر می‌پیچید و کار نمی‌کرد و دیگر نتوانستیم شلیک کنیم.

■ **جرقه امید**

سرانجام با آزمایش‌های مختلف، توانستیم به مدلی برسیم که در آن مشکل ضربه حاصل از شلیک برطرف می‌شد. به یاری خداوند توانستیم پایه‌هایی را به شکل خاصی طراحی کنیم که وقتی خمپاره ضربه می‌زد، حجم ضربه آن گرفته می‌شد.

> وقتی اولین نمونه با شکست مواجه شد تصمیم گرفتیم به کارمان ادامه بدهیم و یک ماکتی برای این طرح طراحی شد آقای رفیق دوست ماکت را دیدند و سریع دستور دادند که این قایق‌ها ساخته شود...

■ **اولین شکست و امید به ادامه کار**

وقتی اولین نمونه با شکست مواجه شد باز هم تصمیم گرفتیم به کارمان ادامه بدهیم و ماکتی برای این طرح طراحی کردیم. آقای رفیق دوست ماکت را دیدند و سریع دستور دادند که این قایق‌ها ساخته شود. این امید بود که سرانجام ما را به سوی موفقیت رهنمون کرد. دوباره آمدیم شبانه روز کار کردیم چندین روز طول کشید که بتوانیم نمونه جدید بسازیم.

■ **دومین نمونه هم شکست خورد**

او ادامه می‌دهد: نمونه دوم دوتا ضربه گیر داشت و ما سه شلیک داشتیم این بار فنرها نشکست اما کاسه نمدی روغن پمپ‌ها تخلیه و پاره شد. ما برای این نمونه یک فنر گذاشتیم تا جلوی ضربه را بگیرد و یک دفعه رها نشود و جلوی پرت شدن بعد از شلیک گلوله را بگیرد. تکان نخوردن ادوات جنگی روی قایق خیلی مهم است چون با یک تکان، ده‌ها متر خطا در هدف به وجود می‌آید.

او با اشاره به این که ما برای طراحی دقیق زمان نداشتیم اظهار کرد: ما به صورت تجربی برای تراشکار توضیح می‌دادیم که چگونه کار کند و یک سری چیزها را هم می‌خریدیم. خودمان همه چیزش را تولید می‌کردیم البته به جز تولید لگن‌ها که خودمان تولید نمی‌کردیم.

■ **پایان شکست‌ها**

او با بیان این که یک ماه کار شبانه روزی داشتیم تا به جایی رسیدیم که می‌توانستیم ۲۰ تا ۳۰ بار شلیک کنیم می‌افزاید: ما در کنار این قایق‌ها جک‌های تریلی گذاشتیم. برای این که جک‌ها نشکند آن‌ها را فنری کرده بودیم تا قایق‌ها هم روی آب ثابت بماند. مراحل طولانی طی شد تا این قایق‌ها درست شد و ما برای این قایق‌ها ادواتی مخصوص ساختیم بعد از ساخت خمپاره‌ها و قایق عساکره، نوبت به بررسی آن‌ها روی آب بود.

■ **لحظه‌های پرالتهاب**

وی در رابطه با روز امتحان روی آب بیان می‌کند: شب تا سوعا بود و فردای آن روز می‌خواستیم عساکره را روی آب تست کنیم با خودم فکر می‌کردم نهایتش این است که گلوله خمپاره ضربه می‌زند و کف قایق برش می‌خورد، ولی گلوله رفته است و احتمالا برای من اتفاقی نمی‌افتد.

■ **شلیک اولین گلوله و امید برای ساخت این قایق‌ها**

او با اشاره به این که خود خمپاره زمانی که می‌خواهید نصب کنید یک لوله دارد دوپایه و یک چیزی مثلثی شکل به نام قنداق، می‌گوید: این قنداق را درون زمین می‌کارند خودش مثل لانه زنبوری است ضربه می‌گیرد و به زمین انتقال می‌دهد و دوسانت دوسانت درون زمین می‌رود. ما کاری کردیم تا زمانی که خمپاره ضربه می‌زند ضرب این ضربه گرفته شود.

■ **شب قبل از تست روی آب**

طراح عساکره در رابطه با آزمایش روی آب می‌گوید: تصمیم گرفتم خودم اولین نفری باشم که عساکره را تست می‌کند. از فرمانده سپاه بندرعباس خواستم که به من اجازه بدهد و او موافقت کرد که خودم پروژه را تست کنم.

■ **شلیک روی آب**

اولین گلوله را با زاویه شلیک کردم و اولین شلیک همراه بود با سر خوردن ۵۰ متری قایق. من پرت شدم داخل آب و این به خاطر این بود که جک را به خوبی کار نگذاشته بودیم ولی این تست موفقیت‌آمیز بود و خبر موفقیت عساکره به گوش فرمانده ادوات رسید و دستور داد ساخت این قایق‌ها آغاز شود. اما یک مشکل وجود داشت ما نمی‌خواستیم تا از امتحان صددرصدی این قایق‌ها مطمئن نشدیم اجازه تولید بدهیم اما آن‌ها اعلام کردند زمان نداریم و ما در یک دوره شش ماهه ۷۰۰ قایق را در بوشهر و بندرعباس ساختیم و برای یگان‌ها ارسال کردیم.

■ **زنده باد همشهری**

در منطقه هور که منطقه‌ای حفاظت شده بود برای فرماندهان آموزش لازم را ارائه دادیم. زمانی که شلیک موفقیت‌آمیز تمام شد همه خوشحال بودند وقتی رفتم پایین تا شروع به حرف زدن کنم از لهجه من متوجه شدند که من مشهدی هستم. نمی‌دانم آقای قالیباف بود یا آقای قاآنی که دست مرا گرفت و گفت زنده باد همشهری.

سید جواد غفاریان از سازندگان قایق عساکره

دافعه‌های تحتانی قنداق خمپاره ۱۲۰ م.م

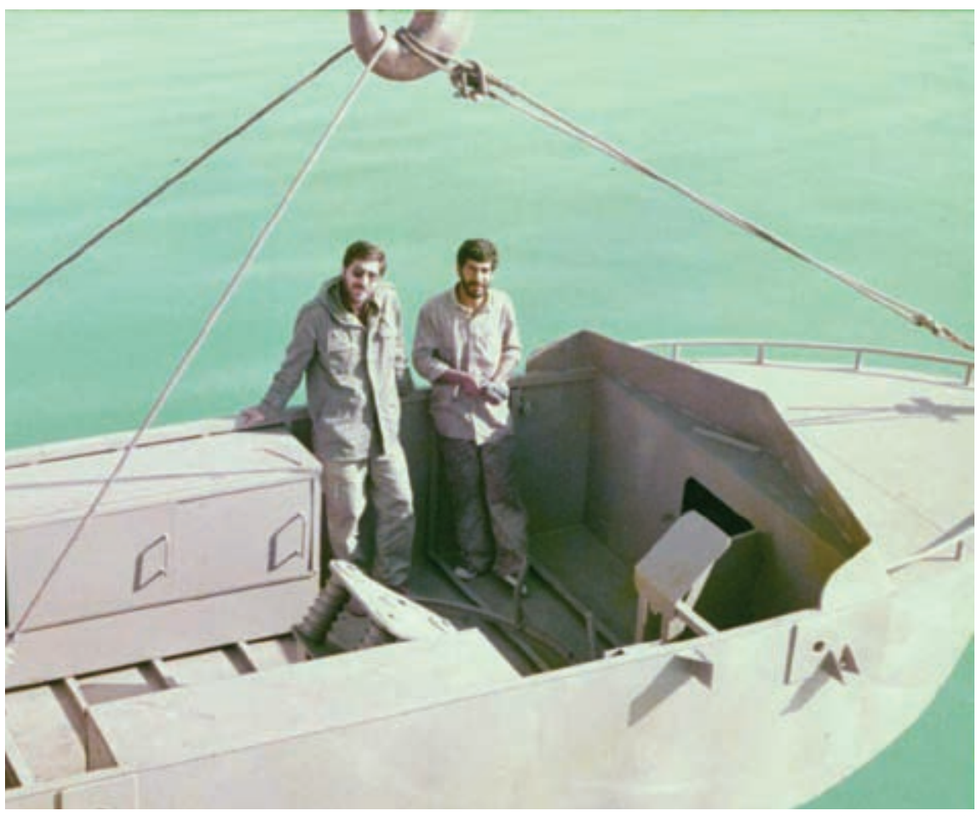
علی حمامی نفر سمت راست

عکس‌ها: آرشیو هیئت شهدای ادوات

نگاهی متفاوت و طنز به اخبار کشور در ستون رادیو الآن
هر روز در صفحه «همشهری سلام»

آگهی فروش

شرکت قند چناران در نظر دارد یکدستگاه وانت نیسان مدل ۱۳۸۱ بنزینی رنگ آبی را از طریق مزایده به فروش برساند. متقاضیان ظرف مدت هفت روز از تاریخ درج آگهی جهت دریافت فرم شرکت در مزایده به امور بازرگانی واقع در شهرستان چناران کارخانه قند چناران مراجعه نمایند. ضمنا شماره تلفن تماس ۰۵۱-۴۶۱۲۶۸۱۴ می باشد. شرکت در رد یا قبول پیشنهادات مختار است.

شرکت سهامی قند چناران

۹۵۲۴۸۵۷۹/ف

آگهی تجدید مزایده نوبت اول

سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری سبزوار در نظر دارد یک قطعه زمین را از طریق تجدید مزایده کتبی به فروش برساند.

۱- یک قطعه زمین با پیشنهاد قیمت پایه هر مترمربع ۷/۵۰۰/۰۰۰ ریال

لذا متقاضیان می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر و دریافت اسناد شرکت در تجدید مزایده به دفتر سازمان واقع در سبزوار - بلوار پاسداران - ضلع شمالی پارک شهربازی (بوستان لاله) مراجعه نمایند و یا با شماره تلفن های ۴۴۶۵۷۹۴۰ و ۰۵۱-۴۴۶۴۷۷۵۶ تماس حاصل نمایند.

آخرین فرصت جهت دریافت و ارائه پیشنهاد پایان وقت اداری روز شنبه مورخه ۹۵/۹/۱۳ و زمان بازگشایی پاکت پیشنهادها ساعت ۱۰ صبح روز یکشنبه مورخه ۹۵/۹/۱۴ در محل سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری سبزوار برگزار می گردد.

علی دلبری - مدیر عامل سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری سبزوار

۹۵۲۵۰۴۰۷/ش

آگهی تجدید مناقصه عمومی (نوبت دوم)

شرکت شیر پاستوریزه پگاه خراسان درنظر دارد تامین پودر نارگیل موردنیاز خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی از اشخاص حقیقی و حقوقی خریداری نماید. لذا شرکت‌کنندگان در مناقصه فوق می‌توانند جهت دریافت برگ شرایط و ارسال پاکت‌های مناقصه، حداکثر تا پایان وقت اداری روز شنبه ۱۳۹۵/۰۸/۲۹ به دبیرخانه شرکت واقع در کیلومتر ۱۳ جاده مشهد قوچان مراجعه و یا به سایت اینترنتی شرکت به آدرس: www.khorasan.pegah.ir مراجعه نمایند. **تلفن تماس: ۳۵۴۲۰۷۲۵-۰۵۱**

۹۵۲۴۷۸۹۸/آ

تحلیل‌های روز را رصد کنید
www.Rasad.org
پایگاه تحلیلی دفتر پژوهش روزنامه خراسان

زیباترین و به یادماندنی‌ترین سخنان مشاهیر
سخن بزرگان
در صفحه «همشهری سلام»